

AZ ÉRTELMEZŐ JELZŐ

7. OSZTÁLY

Készítette: Kormányos K. Gyöngyi

A jelző valakinek vagy valaminek a minőségét, mennyiségét, birtokosát nevezi meg.

A jelző hagyományos fajtái:

1. A minőségjelző
2. A mennyiségjelző
3. A birtokos jelző
4. **Az értelmező jelző**

Mi a különbség a sorpár mondatainak szó szerkezetei között?

Két dinnyét vásárolt.

Dinnyét vásárolt, **kettőt**.

A kisebb gyerekek édességet kaptak.

A gyerekek, a kisebbek édességet kaptak.

A második sorban a jelző helyett értelmezőt találunk, amely utólag értelmezi az alaptag jelentését.

Hátravetett értelmező jelző:

Láttam _{me} **két** _{mi} **nagy** szemet, é **bogárzót.**
(József Attila)

Az igei állítmányhoz kapcsolódó tárgynak (*szemet*) van egy hátravetett értelmező jelzője (*bogárzót*), amelynek szófaja *folyamatos melléknévi* igenév, felveszi a tárgy toldalékát, a *-t* tárgyragot: *minőségjelzőnek megfelelő értelmező.*

Vegyél kenyeret, é **frisset!**

Az igei állítmány tárgyának (*kenyeret*) *melléknévvel* kifejezett hátravetett, *minőségjelzőnek megfelelő* értelmezője van.

Írtam eddig verset, é **háromszázat.** (Benjámín László)

Az igei állítmány tárgyának (*verset*) *tőszámnévvel* (*háromszáz*) kifejezett értelmező jelzője van: *mennyiségjelzőnek megfelelő* értelmező.

táskát, **feketét** → fekete táskát → A táska fekete.

A hátravetett jelző általában átalakítható elől álló jelzővé és alanyi-állítmányi szerkezetté.

Azonosító értelmező jelző:

Kutyánk, **Burkus** huncutul csóválta a farkát.

Barátom, **a költő** ma sok szép verset írt.

Az azonosító értelmezős szó szerkezet mindkét tagja általában főnév, és felcserélhető egymással.

Burkus, **a kutyánk** huncutul csóválta a farkát.

A költő, **a barátom** ma sok szép verset írt.

Az értelmező jelző utólag nevezi meg, azaz értelmezi valamely személy vagy dolog minőségét, mennyiségét, birtokosát vagy a vele azonos dolgot.

Szófaja lehet:

- főnév: a könyvet, **a barátomét**
- melléknév: a táskát, **a barnát**
- számnév: a gyümölcsöt, **sokat**
- névmás: a könyv, **a tiéd**

Jegyezd meg:

Az értelmezőt beszédben szünet, írásban vessző választja el a jelzett szótól:

a könyvet, a barátomét.

Ha az értelmező után is szünet van a beszédben, mögé is vesszőt írhatunk.

Anna, a legjobb tanuló, jutalmat kap.

Kiről van szó?

_____, a Toldi írója

_____, a szabadság költője

_____, az 1514.évi
parasztháború vezére

_____, az Isten ostora

Kiről van szó?

_____ **Arany János** _____, a Toldi írója

_____ **Petőfi Sándor** _____, a szabadság
költője

_____ **Dózsa György** _____, az
1514.évi parasztháború vezére

_____ **Attila** _____, az Isten ostora

Mondatelemzés

A lovag violát küldött kedvesének, illatosat.

<https://zanza.tv/magyar-nyelv/nyelvi-szintek/mondatreszek-fajtai-ii>

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

